

Sveriges åtaganden kräver inte Hybrit

Svenska Dagbladet den 25 augusti 2024

LKAB bryter varje år runt 85 miljoner ton malm. LKAB:s gruvor i Kiruna och Malmberget svarar för 80 procent av all järnmalm som bryts i Europa, vilket räcker till att tillverka cirka 40 miljoner ton råstål. Det motsvarar ungefär 2 procent av världsproduktionen på knappt två miljarder ton.

Traditionell ståltillverkning i masugn där koks används för att avlägsna syret från malmen medför ett koldioxidutsläpp på 1,4 ton per ton producerat stål.

De totala CO₂-utsläppen i Sverige var 44,2 miljoner ton år 2023. Då räknar man inte bort nettobindningen av CO₂ i den svenska skogen. Den är betydande: enligt Naturvårdsverket har det årliga nettoupptaget på skogsmark i genomsnitt varit 48 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år under perioden 1990 till 2022. Om skogens kolbindning beaktas är Sverige således redan i dag koldioxidneutralt.

Självklart ingår det i LKAB:s uppdrag att göra de egna processerna fossilfria under kommande decennier, det vill säga malmbrytningen, förädlingen av malmen till pellets och utskeppningen till hamnen i Narvik. Däremot finns det vare sig formella avtal eller andra åtaganden som stipulerar att den malm som bryts i Sverige och här omvandlas till pellets även ska renas från syre och med fossilfri teknik omvandlas till järnsvamp innan den säljs vidare till stålverk världen över.

Tillverkning av 40 miljoner ton råstål med traditionella metoder från 85 miljoner ton malm leder alltså till ett CO₂-utsläpp på 56 miljoner ton, det vill säga 27 procent mer än Sveriges totala CO₂-utsläpp 2023! Det faller på sin egen orimlighet att Sverige, utöver att fram till 2045 ta på sig att uppnå netto noll i utsläpp av växthusgaser på dagens verksamheter, ska åta sig att göra detta för nästa förädlingssteg motsvarande 80 procent av all järnmalm som bryts i Europa.

Som LKAB själva visat skulle ett sådant självpåtaget åtagande innebära att de ska använda sig av en teknik som ännu är obevisad i industriell skala och som årligen kräver 70 TWh elektricitet. Detta elbehov motsvarar mer än hälften av Sveriges nuvarande totala elförbrukning. De negativa effekterna i form av undanträngning av annan produktion, förlust av komparativa fördelar för dagens elintensiva industri och skadorna på miljön orsakade av den stora vindkraftsutbyggnad som då krävs riskerar att bli mycket omfattande. Risken att det visar sig att den valda tekniken för att uppnå fossilfrihet inte är konkurrenskraftig är heller inte försumbar.

Ansvar för att uppnå fossilfrihet i nästföljande produktionssteg ligger hos alla de stålföretag som använder LKAB:s järnmalmspellets som råvara i den egna tillverkningen. Var detta bäst görs och med vilka metoder kommer framtiden att utvisa i en utspridd experimentell process.

Magnus Henrekson